

1. 7. 7.

නලකලාපසුතතං.

67. එකං සමයං ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච මහාකොට්ඨිකො බ්‍රහ්මණ්ඩියං විහරන්ති ඉඤ්ඤානෙන මිහදුසෙ අථ බො ආයස්මා මහා-කොට්ඨිකො සායණතසමයං පතියලාණං වුට්ඨිතො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්භා ආයස්මා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතියායෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.

එකමන්තං තිසින්නො බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “කිනන්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතං ජරාමරණං, පරකතං¹ ජරාමරණං, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං, උද්ග්‍ර අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං ජරාමරණං”නති?

ත බො ආවුසො කොට්ඨික, සයංකතං ජරාමරණං. ත පරකතං ජරාමරණං. ත සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං. නාපි අසයංකාරං. අපරංකාරං අභිච්ච සමුපපන්නං ජරාමරණං. අපි ච ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති.

කිනන්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතා ජාති, පරකතා¹ ජාති, සයංකතා ච පරකතා ච ජාති, උද්ග්‍ර අසයංකාරා² අපරංකාරා² අභිච්ච-සමුපපන්නා ජාතීති?

ත බො ආවුසො කොට්ඨික, සයංකතා ජාති. ත පරකතා ජාති, ත සයංකතා ච පරකතා ච ජාති. නාපි අසයංකාරා² අපරංකාරා² අභිච්චසමුපපන්නා ජාති. අපි ච භවපච්චයා ජාතීති.

කිනන්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතො භවො, පරකතො භවො, සයංකතො ච පරකතො ච භවො, උද්ග්‍ර අසයංකාරෙ අපරංකාරෙ අභිච්ච-සමුපපන්නො භවොති?

ත බො ආවුසො කොට්ඨික, සයංකතො භවො. ත පරකතො භවො. ත සයංකතො ච පරකතො ච භවො. නාපි අසයංකාරෙ අපරංකාරො අභිච්චසමුපපන්නො භවො. අපි ච උපාද්‍යනපච්චයා භවොති.

1. පරංකතං - ජෙසං. PTS.

2. කාරං - ස. ප. 3.

1 7. 7.

නලකලාපසුත්තං.

67. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාඛිපුතා තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් බරණැස සම්පයෙහි ඉසිපතාන තම් වූ බුඩ්ධවනොති වැඩවෙසෙත්. එකල්හි ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් සවත්චේලෙහි පලසමවතින් තැඟි සිටි සේක් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තීමවා එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ.

එකත්පසෙක වැඩ හුන් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, තොහොත් ජරාමරණ තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ආකාශමික ව -ඉබේ හටගත්තේ ද” යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො වේ. ජරාමරණ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ තො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ තො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් තො වේ. වැලි දු ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, තොහොත් ජාතිය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො වේ. ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො වේ. ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො වේ. ජාතිය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො වේ. වැලි දු අවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, තොහොත් භවය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො වේ. භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො වේ. භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො වේ. භවය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො වේ. වැලි දු උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ යි.

කීනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතං උපාදානං -පෙ- සයංකතා තණ්හා -පෙ- සයංකතා වෙදනා -පෙ- සයංකතො ඵසො -පෙ- සයංකතං සමායතනං -පෙ- සයංකතං තාමරුපං, පරකතං තාමරුපං, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, උදුත්‍ර අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුපපන්නං තාමරුපනති?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතං තාමරුපං. ත පරකතං තාමරුපං. ත සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං. තාපි අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපනති.

කීනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතං විඤ්ඤාණං, පරකතං විඤ්ඤාණං, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, උදුත්‍ර අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං විඤ්ඤාණනති?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතං විඤ්ඤාණං. පරකතං විඤ්ඤාණං, ත සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං. තාපි අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං විඤ්ඤාණං අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණනති.

ඉදුතෙව ඛො මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආඡානාමි: “ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතං තාමරුපං, ත පරකතං තාමරුපං, ත සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, තාපි අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුප”නති.

ඉදුතෙව ච පත මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආඡානාමි: “ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතං විඤ්ඤාණං, ත පරකතං විඤ්ඤාණං, ත සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, තාපි අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං විඤ්ඤාණං. අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණ”නති.

යථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්ත, ඉමස්ස භාසිතස්ස අපො දට්ඨබ්බොති? තෙන ආවුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි. උපමායපිඨෙකච්ච විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අපො ආඡාතනති.

ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙහි, කීමෙක් ද, උපාදාන තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... කාමණාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... වෙදකාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... සාමීය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... මායාතන තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරුප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් තාමරුප තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ දැ යි?

ඇවැත්ති කොට්ඨිතයෙහි, තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. තාමරුප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. තාමරුප තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් නො වේ. වැලි දු විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ යි.

ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙහි, කීමෙක් ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ දැ යි?

ඇවැත්ති කොට්ඨිතයෙහි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු තාමරුපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ යි.

දූන් වූ කලී අපි ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරුන්ගේ භාෂිතය මෙසේ දනිමු: “ඇවැත්ති, කොට්ඨිතයෙහි, තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. තාමරුප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. තාමරුප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. තාමරුප තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ” යි.

දූන් වූ කලී අපි ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරුන්ගේ භාෂිතය මෙසේ දනිමු. “ඇවැත්ති කොට්ඨිතයෙහි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් නො වේ. වැලි දු තාමරුපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ” යි.

ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයේ අනීය දත යුතු ද? ඇවැත්ති, එසේ නම් තොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ උපමාවෙන් ද භාෂිතයේ අර්ථය දැන ගනිති.

සෙය්‍යථාපි අට්ඨසො, ඥෙ තලකලාපියො අඤ්ඤාමඤ්ඤං නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍යං, එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ-පච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසෙය්‍යා-පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති. නාසකෙච ආට්ඨසො, තලකලාපීනං එකං අපකඨෙය්‍ය, එකා පපතෙය්‍ය, අපරකෙච අපකඨෙය්‍ය, අපරා පපතෙය්‍ය. එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, නාමරූපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධා එස්සනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතීති.

අවජරියං ආට්ඨසො සාරිප්පන, අබ්බුතං ආට්ඨසො සාරිප්පන, යාව සුභාසිකඤ්චිදං ආයසමතා සාරිප්පතෙත. ඉදං ව පන මයං ආයසමතො සාරිප්පනස්ස සුභාසිතං ඉමෙහි ඡතතිංසාය වන්ඤ්ඤි අනුමොදමි.

ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචනාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනෙතා භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචනාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුතෙතා භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතප්පනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචනාය.

ජාතියා වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු -පෙ- භවස්ස වෙ -පෙ- උපාද්ගස්ස වෙ -පෙ- තණ්හාය වෙ -පෙ- වේදනාය වෙ -පෙ- එස්සස්ස වෙ -පෙ- සලායතනස්ස වෙ -පෙ- නාමරූපස්ස වෙ -පෙ- විඤ්ඤාණස්ස වෙ -පෙ- සබ්බාරාතං වෙ [නිබ්බිද්දය] -පෙ- 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතප්පනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචනාය.

අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචනාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනෙතා භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචනාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුතෙතා භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතප්පනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචනායාති.

1. 7. 8.

කොසම්බිසුතනං.

68. එකං සමයං ආයසමා ව මුසිලො ආයසමා ව සවිට්ඨො¹ ආයසමා ව නාමදෙ ආයසමා ව ආනාසෙද, කොසම්බියං විහරන්ති සොසිඛාග්ගමෙ.

අථ ඛො ආයසමා සවිට්ඨො ආයසමනතං ඛො මුසිලං එතදවොච: "අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්ඨසො මුසිල, සඤ්ඤාය අඤ්ඤාත්‍ර රූපියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිතිඡක්ඛානක්ඛන්තියා අභ්ථායසම-තො මුසිලස්ස පච්චත්තමෙව ඤාණං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්ඨසො සවිට්ඨ සඤ්ඤාය අඤ්ඤාත්‍ර රූපියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිතිඡක්ඛානක්ඛන්තියා අභමෙතං ජානාමි අභමෙතං පසාමි ජාතිපච්චයා ජරාමරණ"න්ති.

1. පවිට්ඨො - මජ්ඣ, ෩.

